

Siemenkuulumisia

← Kosmoskukkien kukintaa.

ANNE LEINO

Evakon siemeniä kaivataan Siemenvälitykseen!

TÄNÄ vuonna kasvattelin Maataisen yksivuotisten kukkien siemenistä mm. kosmoskukkaa, oopiumunikkoa ja kehäkukkaa. Ihana kukkameri siitä tulikin, vaikka kukkivatkin “kaltereiden” takana. Näin kukat säästyvät paremmin ihailtavaksi asti, eikä mene pihalla laiduntavien suuhun. Kasvattelin myös “Evakko”-tomaattia ja siitä kasvoi erinomaisen roteva ja terhakka taimi. Ja kypsistä tomaateista voi sitten kerätä siemensatoa siemenvälitykseen ja hedelmälihan voi syödä. “Evakko”-tomaatin suosio ei tunnu laantuvan eli toivoisimme tästä siemeniä lähetettävän siemenvälitykseen! Huom! Varmuuden vuoksi siemenviljelyssä eri tomaattikantoja/lajikkeita ei tule kasvattaa lähekkäin. Frans Salonen kirjassaan Keittiökasvien ja marjain viljelys (1925) käyttää tomaatista myös nimeä lemmenomena ja kirjoittaa: “Lemmenomena nimen tomaatti on saanut siitä, että sen nauttimisen luultiin aikaisemmin herättävän hellempiä tunteita”.

Hän kirjoittaa myös: “Vielä viimeksi sivuutetun vuosisadan vaihteessa oli se meillä jokseenkin harvinainen keittiökasvi, jota viljeltiin pienessä

määrissä vain muutamien harrastajien, puutarhakoulujen sekä välistä myös säätyläisten puutarhoissa. Vasta viimeksi kuluneina vuosina on tomaatin viljelys maassamme suuresti lisääntynyt”. Ja Frans opastaa vielä, että “...sientä otetaan jatkuvasti vain parhaiten muodostuneista, satoisimmista ja varhaisimmista laaduista”. Sekä neuvoo, että “...ei saa useampaa laatua kasvaa rinnakkain, sillä tomaatti on sängen herkkä risteytymään”. Nykyään tomaatti on maailman suosituimpia vihanneksia ja Suomessakin sitä viljellään yli 40 miljoonaa kiloa vuodessa!

Syksyn siemensato talteen

Parasta aikaa on kerätä kuivalla ilmalla, mutta myös kosteammalla ilmalla se onnistuu. **Milloin tietää, että siemen on valmis kerättäväksi:** siemenet ovat yleensä valmiita kerättäväksi silloin, kun siemenperä on kuiva ja kova. Tällöin myös siemenet ovat yleensä kovakuorisia ja kypsiä. Kosteammalla ilmalla voi kerätä siemeniä jälkituleentumaan. Tällöin kannattaa kerätä koko kasvin latva varsineen, sitoa nippuihin ja laittaa roikkumaan alaspäin. Kuivattaa voi sisällä tai ulkona sateensuojassa. Siemenet kuivuvat parhaiten ilmvassa ja kuivassa paikassa. Kuivatessa kasveja alaspäin niiden alle kannattaa laittaa mm. sanomalehti, josta varissee siemenet on helppo kerätä. Kasvien kuivuessa myös siemenet kypsyvät ja kuivuvat ja ovat valmiita kerättäväksi, kun kasvin lehdet ovat kuivuneet. Tässäkin tapauksessa siementen tulee keruuhet-

SUSAN WILANDER

← Evakko-tomaatti tekee runsaasti satoa – myös siemeniä!

Oopiumunikon seoksesta voi tulla kivoja kukkamuotoja.

Tähtikehäkukka on Välimeren alueella kasvava luonnonlaji.

Isokonnantatarin kukka on tiheä tähkä.

kellä olla jo oikean kokoisia ja ainakin jo ensimmäisten siementen on oltava myös kypsän värisiä. Kasvin latvoja voi kerätä myös paperikasseihin kuivumaan ilmastavasti, siemenet sitten ropisevat suoraan pussin pohjalle. Sopiva lämpötila kuivaamiseen on normaali huoneenlämpö. Liian korkea lämpötila, jos lämpötila nousee yli 40 °C, heikentää tai jopa saattaa kokonaan tuhota siementen itävyyden. Keväällä kukkivat kypsytävät siemeniä jo alkukesästä eli koko kasvukauden voi havainnoida milloin siemenet mistäkin lajista kypsyvät. Jotkut kasvit käyttäytyvät eri lailla eli siemenperä ei välttämättä muutu kuivaksi ja kovaksi kertoen sopivaa keruu hetkeä, vaan pysyy vihreänä. Mm. isokonnantatarista ja purtojuuresta kannattaa seurata, milloin niistä alkaa siemenet tipumaan ja silloin on sopiva aika siemenkeruulle. Havainnoimalla oppii!

Lähetäkää siemeniä syyskylvöihin

Monien lajien kohdalla on parasta saada ne maahan jo samana syksynä. Alla olevaan listaan on koottu lajeja, jotka tarvitsevat kylmäkäsittelyä itääkseen ja/tai joiden itävyys on parhaimmillaan, kun ne pääsevät maahan heti samana syksynä: rusko- ja tiikerililjan itusilmuja, ilmasipulia ja talvivalkosipulin itusilmuja sekä lajeja, joiden itävyys on parhaimmillaan tuoreena: väinönputkea, saksankirveliä, kurjenpolvia, katkeroita, kurjenmiekkvoja, ukonhattuja, päivänliljoja, alppiipiikkiputkea, vuokkoja, kiurunkannuksia, pioneja, esikkoja ja kulleroita.

Siemenet voi lähettää Pirkolle osoitteeseen: Pirkko Kukkola, Kuusjoenperäntie 45, 25340 Kanunki tai viedä Maataiisen toimistoon/kivijalkamyymälään: Stenbäckinkatu 8, 00250 Helsinki. Avoimna ke-to 12-18. Muistakaa laittaa nimi ja alkuperätiedot mukaan lähetyksiin.

Siementen tilaaminen

Itusilmuja ja ilmasipulia ei välttämättä ole tarjolla ensi keväänä, koska itusilmut ja pikkusipulit ovat vaarassa kuivua talven aikana. Ne kannattaa tilata ja istuttaa nyt syksyllä. Muitakin lajeja voi tilata syyskylvöihin viimeisen siemenluettelon tilausnumeroilla tai Verkkopuodista: <https://www.maataiainen.fi/puoti/>.

Erityisesti kylmäkäsittelyä vaativat lajit eli siemenluettelossa kylvöohjeella C ja D merkityt lajit on helpointa kylvää syksyllä. Myös kaikki puuvartist lajit tarvitsevat yleensä kylmäkäsittelyn itääkseen.

Syyskylvöterveisin,
ANNE LEINO

SUSAN WILANDER

→ Syksyn viimeiset Evakot saa kypsytettyä sisällä pöydälläkin.

